Temadag
Kampen om retten til vandet

8. September 2022

Hillerød Forsyning

Hillerød Forsyning

Vandforvaltning

- set fra en vandforsyning

Helle Juul Hansen og Mette Pil Rose
8. September 2022

Dagsorden

- Præsentation af Hillerød Vand A/S
- Vandprognosen i Hillerød Kommune
- Vandforsyningens udfordringer ved stor udvikling
- Hvordan arbejder vandforsyningen med at imødekomme udviklingen?
- Hvad gør vi på sigt?
- Konklusion

Hillerød Vand A/S

- 3 vandværker
- 12 aktive indvindingsboringer
- Producerer 1,7 mio. m^3 drikkevand pr. år
- Forbindelse til HOFOR (0,1 mio. m^3/år)
- Nødforbindelser til mindre private vandforsyninger i Hillerød

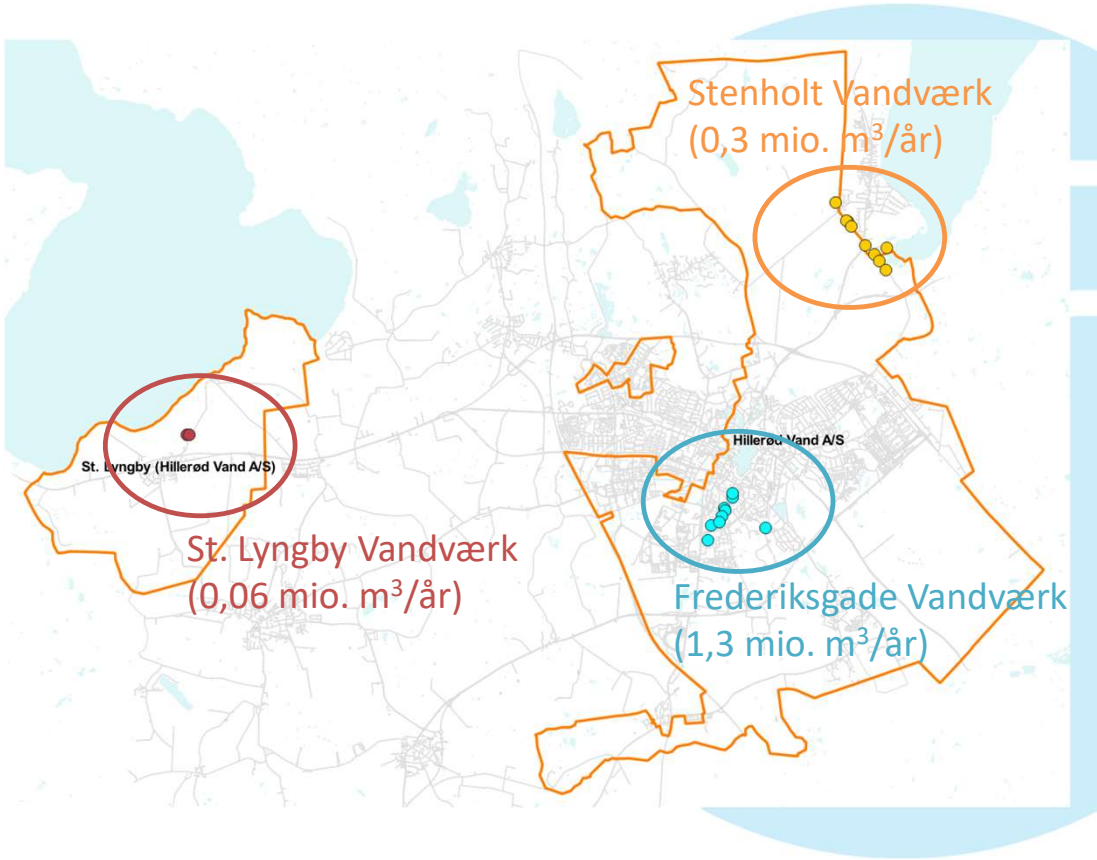

Vandprognose

- Store udvidelser i Hillerød Kommune
  - Virksomheder
  - Bydele
- Vandforsyningsplan som planlægningsgrundlag?
  - Vandprognose 2027: 2.170.000 m³/år
- Vandforsyningen skal levere den dobbelte vandmængde indenfor de næste 5 år

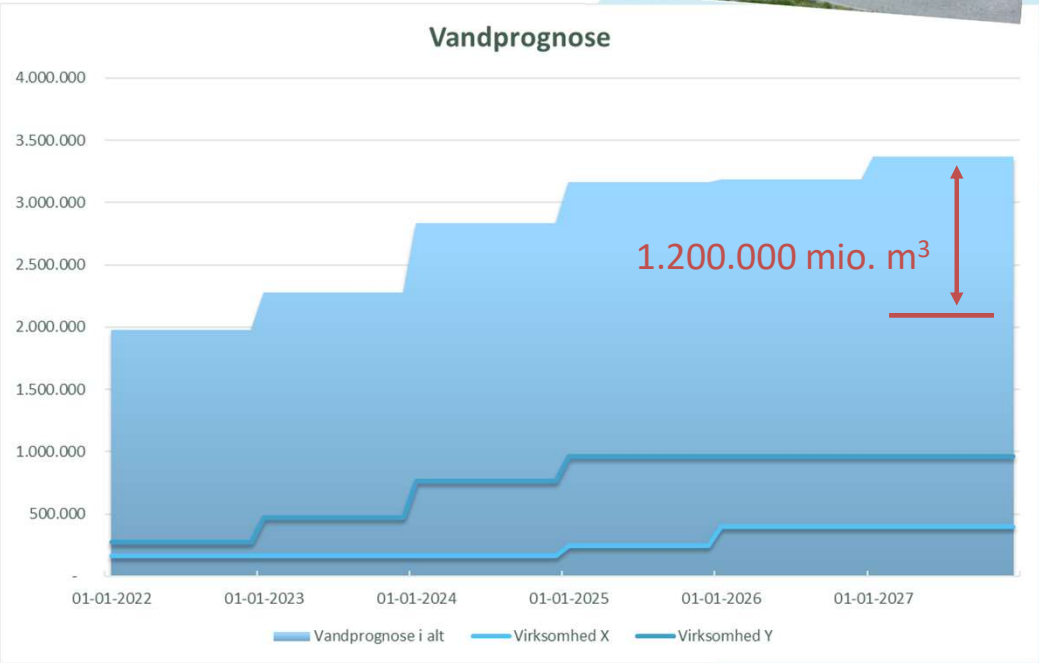

Fordobling af produceret vandmængde på 5 år

- Kræver fra vandforsyningen:
  - Forøgelse af indvindingskapacitet på kildepladser
  - Forøgelse af behandlingskapacitet på vandværker
  - Forøgelse af kapacitet i distributionsnet og ledningsnettet
  - Reservekapacitet på kildepladser (driftstop / forureninger)
  - Nødforsyning/permanent forsyning fra andre vandforsyninger

- Virksomheder **opfordres** til at se på:
  - Vandbesparelser og genbrug

HFORS rustet med forsyning fra HOFOR

- Forsyningsledning etableret i 2014 til 15 mio. kr.
  - Dimensioneret til leverance af op til 1,8 mio. m^3/år

Kommuner hvor Styrelsen for Patientsikkerhed har registreret overskridelser af PFAS i drikkevandet

De otte kommuner kan risikere at være "toppen af isbjerget", siger Danske Vandværker

Verden er dynamisk

- HOFOR renoverer vv og ramt af bl.a. DMS og PFAS forureninger
  - Max. leverance på 0,1 mio. m^3/år frem til 2030

PFAS i drikkevandet

Forskel på 1,7 mio. m^3/år

Hillerød Forsyning

Virkeligheden fra vandforsyningen

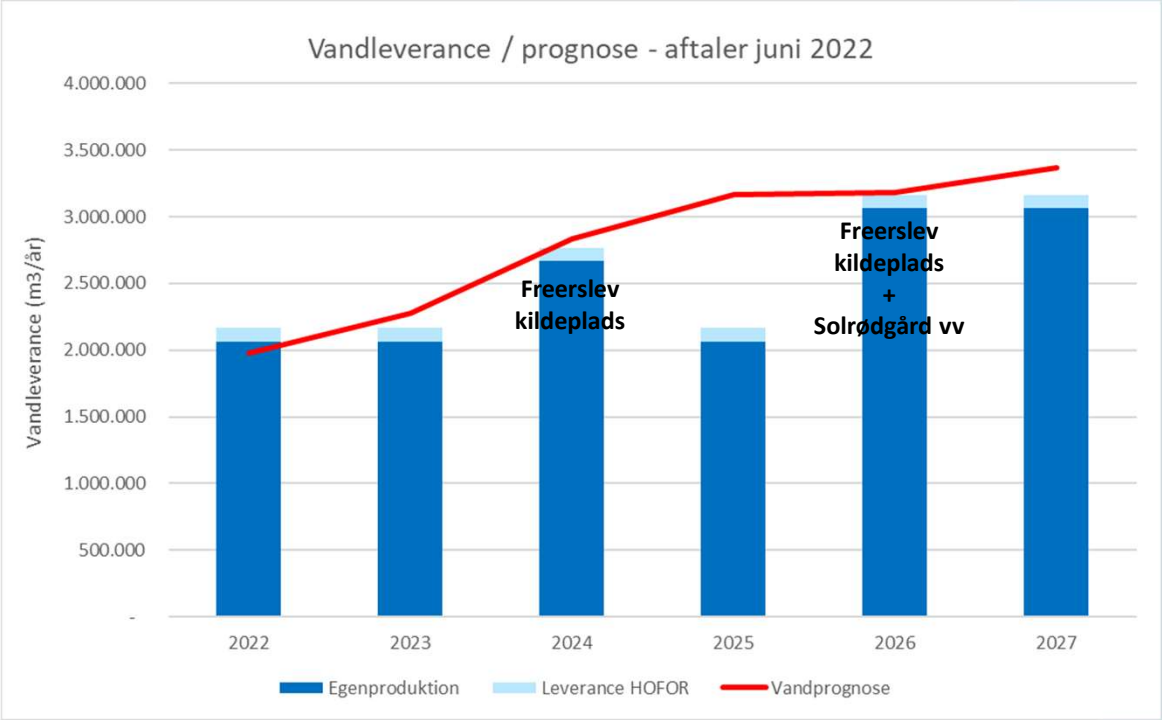

Kampen om grundvandet i Hillerød

HVIS MULIGT - PÅ LÆNGERE SIGT

- Prioritering af indsatser:
  - 1. ~~Ekstra forsyning fra HOFOR~~
  - 2. Øge indvinding på eksisterende kildepladser (Begrænset)
  - 3. Etablering af nye kildepladser
    - Kræver tilgængelig grundvandsressource
    - Model-simuleringer og VVM
    - Indvindingstilladelser

Fokusområder for Hillerød Vand A/S

- Renovering, vedligeholdelse og beskyttelse af eksisterende kildepladser og vandværker
- Risikovurdering af kildepladser mht. forøgelse af indvinding (afsænkning, forurening, teknisk muligt)
- Øge indvinding på eksisterende kildepladser (indenfor eksisterende tilladelser)
- Skabe videre rammer i indvindingstilladelser (i samarbejde med myndigheden)
- Udvide ledningsnettet til distribution af mere vand
- Etablere nødforsyning eller permanent forsyning til/fra andre vandforsyninger

På den korte bane

- Nye vandværker
- Nye kildepladser

På den lange bane

Udfordringer med sagsbehandlingstider

- Byggeri
  - Sagsbehandlingstid for lokalplaner (1,5-2 år)
  - Byggesagsbehandling (pt. min. 80 dage)
  - Ingen yderligere tilladelser indenfor vandforsyning

- Ekstra kapacitet for vandforsyningen
  - Ny indvindingstilladelse 10-20 år
  - Ekstra boringer indenfor eksisterende indvindingstilladelse (kræver VVM, ca. 3-4 år)
  - Forsyning fra andre vandforsyninger hvis muligt (aftale og anlægsarbejde – 2-xx år)

Godkendelsesproces

- Kommunen laver og godkender planer for virksomhedsudvidelser og byudvikling
- Vandforsyningen høres, men hvor stor en stemme har vi som forsyning i virkeligheden i godkendelsesprocessen??
- DILEMMA: Vandforsyningen skal give tilsagn om ekstrem udvikling af vandforsyningen – hvilket er umuligt indenfor høringsperioden for lokalplanerne – hvis der overhovedet kræves en ny lokalplan eller høring?
- Hvordan løser vi som samfund denne problematik?
- Varslingsperiode for virksomhedsudvidelser og byudvikling?

Administrationsgrundlag rummer ikke udvikling

- Vandforsyningen skal planlægge en fremtidssikret vandforsyningsstrategi som kan rumme udviklingen
  - Vandforsyningsplan som plangrundlag – forældes hurtigt!
- Vandforsyningen er underlagt administrative rammer
  - Forsyningssekretariatet (økonomi, effektivitet, rentabilitet)
  - Vandmyndighed (miljømæssig forsvarlighed)
- Den hastighed som virksomhedsudvidelser og byudvikling ønsker, kan ikke rummes indenfor de nuværende ressourcemæssige og administrative rammer!

Er løsningen at udnytte vandforsynings-regulativet, sige nej til store udvidelser og bremse byudviklingen?

Måske eneste mulighed for vandforsyningen?

Robust til fremtiden

- Store virksomhedsudvidelser, byudvikling og forureninger kræver ekstra ”buffer”-kapacitet i hele systemet:
  - Reservekapacitet på kildepladser
  - Ekstra behandlingskapacitet på vandværker (evt. rensning)
  - Ekstra kapacitet i ledningsnettet til distribution
  - Nødforsyning fra andre forsyninger

- Hvis man som vandforsyning skal ruste sig til fremtiden med ekstra kapacitet, skaber vi ”KAMPEN OM VANDET”

Hvordan løser vi udfordringerne i Hillerød?

- Optimering af kildepladser indenfor indvindingstilladelserne
- Undersøge mulighed for forsyning via Novafos
  - Forsyning via ekstra udveksling mellem Novafos og HOFOR i Gladsaxe
  - Forsyning fra Sjælsø Vandværk
- Nyt vandværk
- Nye kildepladser på sigt…

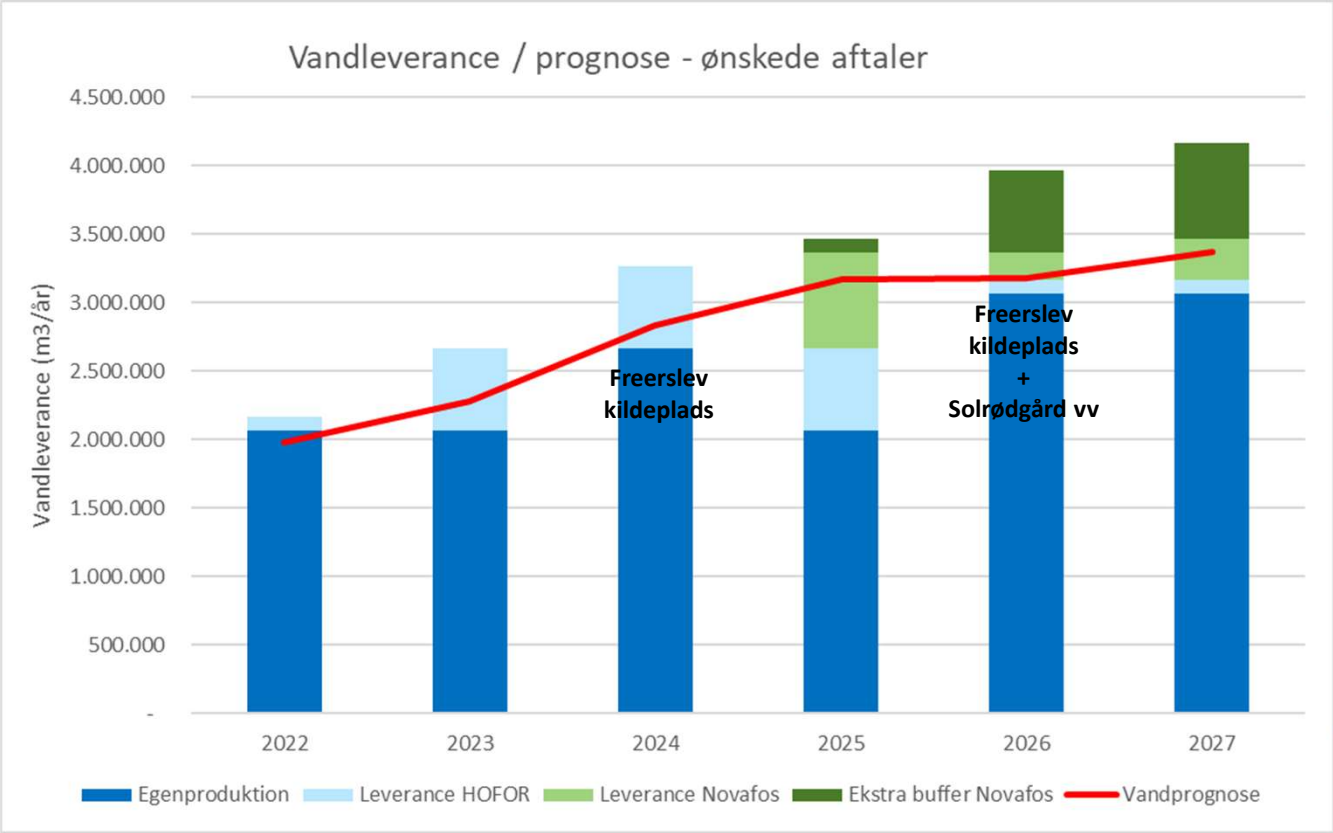
Vandleverance / prognose - ønskede aftaler
Vandleverance (m3/år)
4.500.000
4.000.000
3.500.000
3.000.000
2.500.000
2.000.000
1.500.000
1.000.000
500.000
-
2022
2023
2024
2025
2026
2027
Freerslev kildeplads
Freerslev kildeplads + Solrødgård vv
Egenproduktion
Leverance HOFOR
Leverance Novafos
Ekstra buffer Novafos
Vandprognose

Når udviklingen fortsætter…

- Forsyning fra andre vandforsyninger er en fin buffer – på den korte bane
- Men hvad sker der fremadrettet?
  - Flere virksomheder udvider?
  - Byudvikling?
  - En hel kildeplads rammes af forurening?
- På den lange bane leder vi efter mere vand fra flere nye kildepladser

Øget indvinding kræver tilgængelig grundvandsressource

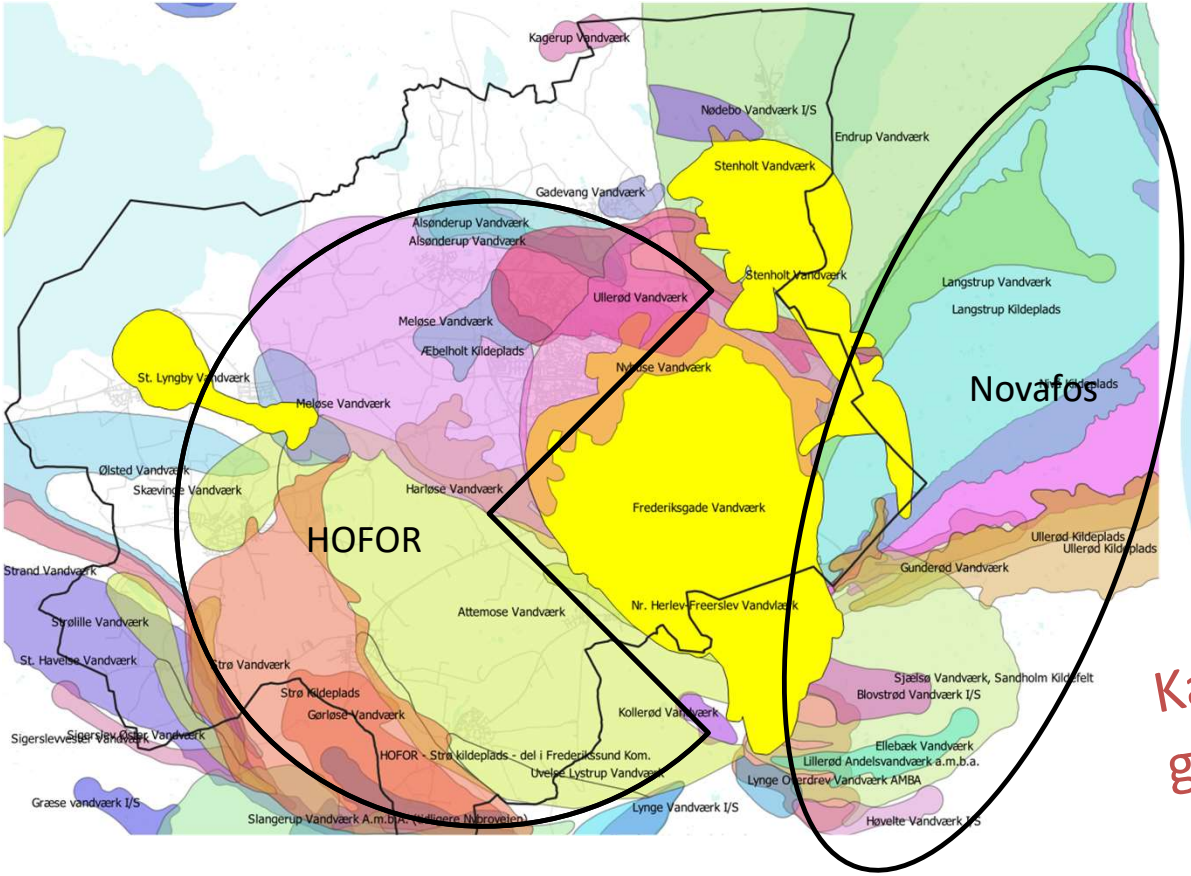

Kampen om grundvandet i Hillerød

Konklusioner

- Det er svært (måske umuligt) for vandforsyningen/kommunens vandmyndighed at håndtere store virksomhedsudbygninger og byudviklinger til ønsket tid mht. at
  - Fysiske og ressourcemæssige rammer
    - Øge egenproduktion af drikkevand
    - Købe drikkevand fra andre forsyninger
  - Administrative rammer
    - Forsyningssekretariatet (Økonomi, effektivitet, rentabilitet)
    - Vandmyndighed (miljøhensyn)
- Hvis vandforsyningen skal rustes til fremtiden med kraftig udvikling og truende forureninger, kræves ekstra grundvandsressource som buffer -> kamp om vandet!

Spørgsmål til debat

- Hvordan håndterer vi som vandforsyning/kommune/samfund de store virksomhedsudbygninger og byudviklinger, med de planmæssige, miljømæssige og forsyningsmæssige administrative rammer vi er underlagt?
  - Hvem tager førertrøjen på i forhold til dette dilemma så vi undgår "Kampen om vandet"?
- Kan vi tænke smartere i forhold til vandkredsløbet og skabe den fornødne grundvandsressource?
- Kan vi som samfund tænke smartere, så der opstilles krav/restriktioner til brug og genbrug af vandet for virksomheder? Eller f.eks. krav om varsling for store virksomhedsudvidelser?